

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Hirdetvénytől kezdve:
 Egy évre... 10 knt.
 Segyédévre... 4 " "
 Elyben házas kérése:
 Egy évre... 20 knt.
 Segyédévre... 8 " "
 Vidéki postán szállítva:
 Egy évre... 24 knt.
 Segyédévre... 8 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Hirdetvényt minden nap a bétűs és
 szombat utáni napok kivételével

Államrendőrség és kincshivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Államrendőrség kisérték visszafizetés
 vagy megfizetésre nem vállalkozunk.

Hirdetvényt és hirdetőtér
 kincshivatalban intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 29.

A bomba.

Ha valaki rövid látó, pápaszemet tesz fel, hogy tovább lásson az orránál, de ha valakinek nincs mivel látni, az hiába tesz bár mit az orrára nem fog látni s ha mégis mutogatni akar másnak, vak vezetője lesz világtalanoknak.

Mennyi ilyen vak, világtalan vezető látók, az orosz bomba merénylet alkalmából megirt cikkekben. Némely balkán műveltségű író rosszul palástolt örömmel ad hirt a gyilkosságról, mert hát kérem a kissenevi zsidókért boszút állt az Isten! Másik a zsarnokság természetes reakciójaként említi a politikai gyilkosságot, ismét mások a korrupció fekélyeként mutatják be a bombát, de hogy komolyan elítélne valaki a leggyávább s legaljasabb gyilkolást a bomba vetést, mely most is ártatlanokat ölt, azt nem látom e cikkekben.

No! pedig a gyilkolást, mint akárminek a reakcióját tekinteni, szörnyű szellemi rövid látás.

A gyilkolás bűn, aljasság és egyéb semmi. Szemét dombon termő dudva, melyhez a szemét dombot nem a közállapot képezik, hanem a gyilkos lelke.

Vajjon a francia anarchista merényletek, mikor templomot, vendéglőt robbantottak fel, miféle zsarnokság ellen irányultak? Mikor a francia képviselőházba,

melyben csupa forradalmi pártok szabadkőműves kormány uralkodásával garnirozva ülnek, bombát hajítottak, micsoda szabadság vágyból tették? Mikor azt a jámbor, timár legényből elnökké választott Carnót, tehát abszolút demokrata férfit és *köztársaságnak* szabadon választott, csak diszszel, de hatalommal nem bíró elnökét leölték, miféle nemes motívum vezette a gyilkos gazembert?

Umbertó a szabadkőműves kormány gyámoltja volt, melynek minden kis panamait is túrnie kellett és mégis leölték. Miért? És nagy asszonyunkat, ki elborult lélekkel járta a világot vigaszt keresve, ki asszony volt, jó volt, szenvedő mártir lélek volt, ledöfte egy barom alak, egy olasz, miért tette. Idegen faj, idegen nemzet voltak egymásra nézve, erős férfi gyilkokkal s gyöngye elborult lelkű nő állott szembe és belé döfte az a baromi lény a reszelőt nagy asszonyunk szívébe. Miért?

Ugyan hogy lehet csak kis józan észszel is a gyilkolást mint bár milyen közállapotok reakcióját tekinteni!?

Szemétdomb sok ember lelke. A modern irodalom s ennek nyomán felbuzlító erkölcsstelség, az elaljasuló színház és hitvány igazgatók tették szemétdombbá az emberek lelkét. Ezek gunyoltak ki minden szentet, minden tekintélyt. Ezek hirdetik, hogy nincs bűn csak betegség sez irányok oszlopai veszik köpönyegül, mikor bajba kerülnek a beszámíthatlanságot, Pulszkytól le Fenyő urig. Ezek hatása

zavarja meg a durva vagy gyöngye lelkeket s össze kavart gondolat és érzelmi világuk perverzítésba hajtva őket hősi tettnek tartják azt, ami csak aljasság.

Plehwe személye nekünk sem volt szimpatikus.

Üldözte a Finneket, kik fajunk vérrünk. Egyik helsingforsai egyetemi tanárral volt módunkban érintkezni. Ismeri történelmünket, figyelemmel kíséri napi eseményünket, tanítja otthon a magyar nyelvet, melynek rendes tanszéke van s tőle tudjuk, hogy az apró Finn gyerekek olvasó könyvében benne van egész történelmünk. Hát atyánk fiai ez a művelt északi nép, melyet alkotmányától fosztanak meg állítólag a Plehwe kezdeményezésére. Velünk is megpróbálták ezt, de nem dobáltunk bombát, hanem úgy tettünk, amint egy nemzetnek tenni kell. Ők is úgy fognak tenni, ahogy méltó egy halálra ítelt nemzethez. De bombával dolgozni menthetetlenül undok dolog.

Nem ismerjük az Orosz korrupciót, melyet a kissenevi zsidó üldözés óta oly élénk színekkel ecsetelnek lapjaink, de amennyi hirlik belőle annyi a szabadság hazájában Franciaországban és pláne a szabadkőműves Olaszországban is van.

Nem a közállapotok szülik a bomba vetőket, hanem az egyéni belső elaljasodás, mely nagyot tenni nem mer, tehát gonoszat tesz.

Herosztratesz volt az őse ennek a modern aljasságnak.

Sohasem a rendszer a rossz vagy jó,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A cinkhalacska.

Írta: Charles Feley.

Márczius 1.

Tizennyolcz éves vagyok és sem szép, sem csunya.

Tetszem komoly tánczosaimnak, azoknak tudniillik, a kik házasságra gondolnak, de érzem, hogy nekik csak nagyjából tetszem és nem a részletekben, pedig fájdalom, a részletek azok, amelyek lebilincselnek és hatást tesznek.

Bennem pedig nincs semmiféle jellemző vonás, nincs meg bennem az a bizonyos valami, ami elbűvöl, mámorosít, mely a szem, a fül, az érzékek révén az emlékezetbe vésődik, erősen, kiirthatatlanul. Igen, úgy van, az a bizonyos valami hiányzik belőlem. Es mivel nem akarok a mindennapiság árjában elmerülni, valamiképpen segíteni kell magamon. De hogyan? Fenn hordjam az orromat, vagy felcibáljam magasra a szemöldökömet japán módra? Nem, ez nagyon fájhat.

Talán elég lesz valami feltűnő hajviselet, valami szokatlan ruházatkodás? Ez nagyon bajos; a mama takarékos és a papa szörnyen szigorú.

De nem esek kétségbe, majd töröm a fe-

jemet, figyelek, kutatok és . . . ráakadok valamire.

Márczius 6.

Tegnap, szombaton, nagy bál volt Boucartéknál.

Mikor a csuf kis miss Bell a terembe lépett, ezt sottogták:

— A menyasszony!

Miss Bell természetesen rögtön magára vonta a közfigyelmet. Megkritizálák a arcát, lesték a viseletét a vőlegénye iránt, körülvették őt azzal a leküzdhetetlen kíváncsisággal, amelyet érzünk, valahányszor házasságról van szó, — arról a nagy dologról, amely a legfontosabb esemény a polgári életben.

Megfigyeltem, hogyan özlöltek a fiatalok — köztük Alfred Boucart is — a menyasszonyhoz, hogy beszélgetésbe vonják, minden lehető alkalmal foglalkoztassák, attól a tolatkodó vágytól indítatva, hogy a márkaság idejének titokzatos lelkiállapotából valami lelepszésre bírják. Azt is észrevettem, hogy a táncosok, csak hogy a vőlegényt nyugtalanítsák, úgy tettek mintha Isten tudja milyen bizalmasak volnának a fiatal leánynyal és ugyancsak büszkék voltak, hogy ha a vőlegény féltékenykedő pillantásokkal ellenőrizte őket. Miért is rajongták körül most mindannyian a csunya kis misszt, holott egy nappal előbb, amikor még szabad volt, rá se hederítettek? Nem akarom tovább feszegetni ezt a

lélektani jelenséget, de tisztán látom, hogy ha az ember férjet akar fogni, akkor mindeneke-lőtt vőlegényre kell szert tennie.

Márczius 8.

Az én kis tervem lassankint határozott formát ölt. Első sorban egy nem komolyszámba veendő vőlegényre van szükségem, amolyan mőkajegyésre, aki abban legyen segítségemre, hogy horogra kerüljön az igazi, a komoly — aki nekem tetszik — például a fiatal Boucart. Ez a kedves fiatalember tüzet fog fogni, hogy ha elűheti az ő álvétélytársának kezéről a menyasszonyát. De honnan vegyem ezt a szives ifjút, aki majd belemegy ebbe az összeesküvésbe? . . .

Hátha unokabátyám, Paul? Igen, az én Paul unokabátyám egészen jó volna. Sőt szüleim örömmel fogadoák ezt az eljegyzést. Kuzinom ugyancsak szombat estéknél mozdul ki Fontainebleauból, de legalább nem fog sokat alkalmatlankodni. A legnagyobb örööm telik abban, ha inderkedhetem vele és sikertől is mindig feldühösítenem. Ennek következtében állandóan hadlábban állunk egymással. Vajjon beleegyez-e Paul?

Márczius 10.

Mikor Paul tegnap, szombaton este felé az ebédhez megérkezett, így szóltam hozzá titokban:

hanem az ember — ezt írják véres ujjal tanulságul az újabb politikai gyilkosságokra.
P—y.

A sovinszta Héderváry.

A Zeit élesen megtámadja Khuen-Héderváry minisztert, mert azt a kijelentést tette a magyar parlamentben, hogy a klopi-i hadiparancs semmiféle közjogi jelentőséggel nem bír. Ezen a derék lap módfelett felháborodik. Már minthogy a császár parancsa nem számít? Mi-csoda elbizakodottság ez?

Persze a miniszter fölfogása alaposan leinti az osztrák vérmes reményeket, mintha a klopi-i hadiparancs utját vágná a magyar katonai törekvésnek. Es emiatt még Khuen-Héderváryt is megátalkodott sovinsztlának nevezik!

Mégis jobb, ha szidják a magyar minisztert, mintha dicsérik. Mert ha dicsérik, bizonyosan föladata a magyar ügyet. Hiszen éppen az nagyon nem tetszik a bécsi magyarságnak, hogy Tiszát — mindig dicsérik az osztrák lapok. Persze, dicsérik, aki használ, szidják, aki árt nekik. De aki nekik használ, Magyarországnak árt; s aki Magyarországnak használ, következésképpen árt nekik. Hát ők dicsérik Tiszát . . .

Osztrák tervek.

Egy osztrák nagygyáros, Schossthal kereskedelmi tanácsos, — érdemes a nevét kiírni — akit a milleniumi kiállításon magyarbarát beszédéért a magyar kereskedők a vállokra emelték, említette, hogy az osztrákok annyira tudják már az önálló vámterület bekövetkezését, hogy 30 gyárosnak van kész terve, mely szerint a gazdasági közösség felbomlása után a Duna és a Tisza mentén gyárakat alapítanak, melylyel az önálló vámterület rendelkezéseit megkerülhetik.

Ha magyar területen még osztrák iparos is gyárat alapít, az már magyar gyár. Ekkor pedig nincs senkiük ellene kifogása.

— Kedves Paulom, kitűnő ötletem van, jegyezzük el magunkat! . . .

Ijedten pattant fel, ami éppenséggel nem volt hízog reám nézve.

— Es ezt mondd te kitűnő ötletnek?

— Nagy oktondi vagy, Paul! Hiszen csak tréfa volna, hogy valaki oda legyen tőle egy kicsit . . .

Elmondtam tervemet és így fejeztem be mondókámat:

— A dolog hasonlít a horgászáshoz. Az ember odaerősít a horogra egy kis czinkhalacska.

Ha jön a nagy hal és belekap a kicsibe, akkor erősen megrántjuk a zsinórt és ha a nagy hal meg van fogva, akkor a kicsit megint kibocsátjuk. Azt szeretném, ha te lennél az a kis czinkhalacska.

Meg kell vallanom, hogy Paul eleinte nem lelkesedett valami nagyon az ötletért.

— Az ötleted nem rossz, — mondta végül — és én egészen tisztában vagyok az előnyvel, amely belőle neked jut ki; de nem látom az én előnyömet. Az egész idő alatt ott kell lennem melletted s adnom kell a szeretetreméltót.

Ez végül kifárasztja az embert. Aztán nem szeretek táncolni és különben sem értek hozzá, a jegyeseknek pedig sokat kell egymással keringeniük.

— Oh, nem lesz az olyan fárasztó. Nem fogok ingerkedni veled és nagyon, nagyon kedves leszek hozzád, majd meglátod . . .

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 29.

Elnök: Perczel Dezső.
Napirenden van a

Földmivvelésügyi miniszterium

költségvetése.

Bernáth Béla nem zárkozhatik el az elől, hogy az idei nagy szárazságról meg ne emlékezzék, különösen nagyon szenvednek a kisgazdák, akiknek házi szükségleteire a legfontosabb termények, a hüvelyes vetemények hiányzanak. Intézkedjen a kormány, hogy a bajok e téren orvosoltassanak. Sürgeti az agrártörvény módosítását. Különösen a kölcsönöket lehetne olcsóbb kamatok mellett konvertálni. A dongakészítés kérdését is fontosnak tartja. Ma már a kisiparos nem tud megélni a dongakészítésből, mivel ez a kereseti ág is nagyvállalkozók kezében van. A bognárok sokat szenvednek a rosszul készített gyári hordók miatt. Sürgeti a boritaladó fokozatos leszállítását. Nagyvárakon nagyobb a boritaladó, mint maga a bor ára. A külföldön nincs megterhelve a közgazdaságnak e legfontosabb ága, csak mi vagyunk olyan szerencsétlenek, hogy ilyen állapotokat tűrünk meg. Utal Baross Gáborra, aki a zónarendszerrel — dacára, hogy olcsóbbá tette a közlekedés költségeit — nagy hasznot hajtott kereskedelmünk és iparuaknak, az állam pénztára nem nélkülözött miatta, sőt még nagyobb hasznot húzott. Így lehetne egy helyes pénzügyi politikával a borfogyasztásnál nagy eredményeket elérni a boritaladó leszállítása útján. A borértékesítő szövetkezetek érdekében beszél ezután. A borértékesítő szövetkezetek egyaránt szolgálni fogják a borkereskedők, a korcsmárosok és a bortermelők érdekeit. Beszél az olasz borvám ellen. Ha a mi értékes borainkat a beözönlő pancsorok beözönlése elértékteleníti, tőnkre megyünk gazdaságilag. A külföld előtt nem lesz érteke a jó magyar bornak. Kéri a kormányt, hogy e kérdésnél álljon talpán, ne engedje legfontosabb gazdasági érdekeinket áldozatul a külföld érdekeinek át. Ezeket tartotta szükségesnek elmondani.

Kaas Ivor beszédje.

Kaas Ivor báró elismeri a földmivvelési kormányzat tevékenységét a gazdasági érdekek

megvédésénél, azonban még nagyon sok dolog vár teljesítésre, különösen az agrár és szociálpolitikai kérdések terén.

A földmivvelésügyi kormányzat eddigi munkásságából ítélve szóló hiszi is, hogy tenni fog a miniszter e téren is. Azonban valahányszor üdvös dolgot akar művelni a földmivvelésügyi miniszter, mindig utjában van politikájának két legnagyobb ellensége, a pénz- és kereskedelemügyi miniszterek.

A pénzügyminiszter adó és illetékekkel, a kereskedelmi kormány pedig folytonos újításával, kereskedelmi szerződésekkel stb. Vádolja az agráriusokat, hogy nem tudják a külföldi termények beözönlésétől megvédelmezni gazdasági termékeinket. Nem foglalnak állást a német és orosz kereskedelmi szerződések ellen. Elhallgattak a papirosbuza kérdésében is. Pedig a börzén tobzódnak a határidő tüzetekben. Elismeri, hogy a földmivvelésügyi kormányzat meg van a jóakarata egyes égető gazdasági kérdések intenzívebbé tételéhez, csak hogy ennek a jóakarathoz valóságos tételéhez pénz kell és itt megint szemközt találja magát a pénzügyminiszterrel, aki azt mondja, hogy nincs, mert elvitte a hadsereg, az udvartartás.

A kereskedelemügyi kormány utját állta az öntözési csatornák kiépítésének. Aggályai vannak a borkérdésnél is. Ezen a téren nagyon kevés eredményeket mutat fel a kormány, de feltételezi, hogy nagyobb igyekezettel lát a még teljesítésre váró feladatokhoz. Erre ha megnyugtató feleletet ad a miniszter, elfogadja a költségvetést. (Helyeslés a néppárton.)

A bortermelésről.

Visontai Soma a boritaladó magasságát tartja a legnagyobb akadállyal bortermelésünk fejlődésében. Elérkezettnek látja az időt, hogy a kormány tegyen ezen a téren valamit, szállítsa le a boritaladót. Majd rámutat azokra a körülményekre, melyeket a külföldi borok beözönlésével a magyar borok kárára elkövetnek.

A vámszerződések megkötésénél nagyon

— Az mindegy. Nagy robot munka volna az, de azért, ha nagy szíveséget teszek neked vele és nem tart tulságosan sokáig, mégis megteszem a familia kedvéért.

De hogy nagy áldozat lesz, az bizonyos. Föltéve, hogy eredményesen fogsz horgászni, a visszavonulásom minden esetre szánalmas lesz. Ez nagyon lealáz egy fiatal emberre nézve! Nem is szólván arról, hogy jó magam akadok a horgon, ha semmit sem fogsz.

Jól védekezett, hanem én is megtettem minden lehetőt és ma reggel megtörtént, hogy Paul a dus reggeli és egy pohárka konyak felhajtása után megkérte a kezemet.

A szüleim meg voltak lepelve, de a meglepetés kellemes volt. Anyácska az egész világnak kikürtöli a nagy újságot.

Márczius 17.

Tegnap, szombaton volt a második bál Boucartéknál. Körülvesznek, gratulálnak s rögtön az első keringőre felkér Alfred Boucart. Félénken utasítom Paulhoz:

— Kérdezze meg a vőlegényemet.

Paul pompásan csinálta a dolgát. Töprengött, habozott, végül mégis beleegyezett. Szokatlan hévvel fogott meg Boucart és keringőtünk szakadatlanul, amíg a kis szalonba nem jutottunk. Egyedül voltunk. Es Alfred zavartan, szemében bánattal sóhajtott:

— Tehát el van döntve. Kegyed eljegyezte magát az unokafivérével?

— Egész családunk legfőbb vágya volt.

— És a kegyedé is, kisasszony? . . .

— Hiszen . . . (Ugy tettem, mintha kérdése a legnagyobb zavarba hozott volna, aztán folytattam): Sohasem gondoltam arra, hogy más is szerethetne, mint ez unokabátyám.

— Es ha mégis úgy volna? . . . — jegyezte ő meg nagyon elfogódottan. — Ha más szeretné kegyedet?

— Akkor az megmondotta volna . . . De nem tánczolnánk tovább?!

Habozott, mintha valamit mondani akart volna még, de egyszer csak előttünk termett Paul.

— Ah! . . . Miért nem maradsz a nagy szalonban, ahol mindenki van, mindenütt kerestelek beanegetek.

Paul olyan féltékenynek látszott, hogy Boucart engedelmet kért és visszavonult.

— Tehát ő az, aki annyira tetszik neked! — sugta Paul a fülembé.

— Igen, ő az!

— Különös izlés! No, de hát mi közöm hozzá!

Paul átfogott és keringtünk a zene hangjaira, akár a forgószél. Paul olyan sok szép, kedves dolgot mondott nekem s ezenközben elkeringtünk Boucart előtt is. Szomorúan, zavartan távozott a szegény flu, de kis vártatva mégis visszatért a helyére. Őszinte szólva, Paul nem is tánczolt olyan rosszul első alkalomra, A zene elhallgatott s én megkértem, hogy vezessen a helyemre. Alig értem oda, már mellettem termett, Alfred Boucart. De száraz, izgatott, egészen ter-

résen kell lenni a kormánynak, hogy érdekeink ne csorbúljának.

Az idegen borok beözönlését adóemeléssel kell megakadályozni, nem adóleszállítással előmozdítani. Hiszi is a földművelésügyi miniszterrel, hogy eléggé fő a feje az olaszborvám-szerződés megkötése előtt. (Tallán miniszter igenlőleg int.)

Ezzel a kérdéssel különben is lesz még alkalma foglalkozni, csupán a földművelésügyi kormány figyelmét akarta ráterelni. Szóló maga is az ország érdekében szükségesnek tartja, hogy minél több fordítassék a földművelésügyi fejlesztésére, eunélfogva a költségvetést nem tekintí bizalmi kérdésnek és megszavazza. (Helyeslés.)

Elvárja azonban, hogy aggályaira megnyugtató választ ad a miniszter.

Elnök a vitát bezárja és az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szűnet után

Tallán beszél.

Tallán programja.

Tallán Béla földművelésügyi miniszter válaszolt az elhangzott beszédekre.

Szóló is meghajtja zászlaját Darányi előtt. Felhozták, hogy inség előtt áll az ország. E felől mindenkit megnyugtathat, mert az inség még nem fenyeget. A magtermés türethető; a takarmánytermés igaz, nagyon gyenge, de gondoskodni fog — a mint már eddig is intézkedett — hogy az emiatt támadható csapást elhárítsa az országról. Az erdőket átengedi legelőknak, lombtakarmánnyal látja el az állatállományokat; a kereskedelmi miniszterrel egyetértve tetemesen csökkentette a takarmányszállítás költségeit, ezt a kedvezményt ki fogja terjeszteni a korpa és tengeri szállítására is, végül megengedi a lombszedést az erdőkben (Helyeslés.) Ezek és más tervbe vett intézkedések szóló reménye szerint megfogják óvni az országot és a hazai állatállományt a katasztrófális bajtól.

Az ország gazdasági állapotának felvirágzását nagyon szíven viseli. Azért elsősorban intenzívebbé fogja tenni a gaz-

dasági oktatást. A gazdasági iskolák számára új szaktervet fog kidolgoztatni. Sokat vár a szövetkezetektől, melyek leginkább lehetnek segítségére abban, hogy a gazdasági kioktatás a nép legalsóbb rétegeibe is elhasson. Gondja lesz, hogy a gazdaságok olcsóbb és jógépekhez jussanak. A kincstári uradalmakon mezőgazdasági minta ipartelepeket létesít.

A gyümölcsstermelést is felkarolja és intenzívebbé teszi a faállomány szaporításával. A szőlőművelés már nem szorul állami támogatásra. E téren gondja lesz, hogy a külföld részére nagy mennyiségű bort szállíthassunk. A pinczekezelés ismeretét terjeszti. Nem barátja a borszövetkezeteknek, de elvárja a borkereskedőtől, hogy mellé állnak, mert különben tenni fog nélkülok, s ha kell ellenök. (Taps.) Pártolja a tejszövetkezeteket. Módosítani fogja az erdőtvényt. Kéri a határozati javaslatok mellőzését.

Többek felszólalála után megszavazták a földművelésügyi költségvetés összes teteleit.

Ülés vége fél 4 órakor.

A meggyilkolt Plehwe.

Két Budapesten időző orosz gróf Raklján-naics és Notrofi Ulisszes és ennek neje, egy újságíró előtt elmondtak egyet-mást a meggyilkolt Plehwe belügyminiszterrel. A kérdésre, mint az Egyetértés írja, a holgy, aki lengyel származású, ezeket mondta Plehwe-ről:

— Két hónap óta járok itt, az önök házában, felelte az orosz. Lovakat vásárolok en gros és küldöm őket haza a harctér számára. E két hónap alatt volt érkezésem némi-képen megismerni Magyarországot és a történetet is. Legkivált a forradalom érdekelt, mert hiszen abban a döntő lépést Oroszország tette meg. A forradalom leírásában olvastam, hogy élt itt Budapesten egy kegyetlen zsarnok, valami Haynau. Nos hát *a mi Haynau volt önöknek,*

mészetellenes hangon vágta elejét Paul annak hogy tánczra szólíthasson fel.

— Unokanővérem csak velem fog már tánczolni ma este.

Es Paul egész este örködött fölöttem. Szerelmes szerepét nagy meggyőződéssel játszotta és én mindent megtettem, hogy megkönnyítsem feladatát.

Megnevettem a tréfáit és szeretetreméltó, csábító, bájos, kedves igyekeztem lenni. Mégis, hogy kétségbeesésbe ne kergessem Boucartot, időnkint hosszasan, csaknem áthatóan néztem a szemébe.

Mikor bucsúztunk, Boucart ott termett az előszobában, hogy rám adja köpenyemet, de Paul izgatottan kikapta kezéből, vállamra tette, s sokkal hosszasan, mint kellett volna, kötött meg rajta egy csokrot. Mikor bucsúzóul kezet nyújtottam Boucartnak, könny csillogott szempillámon és remegő hangon mondtam neki istenhozzádot.

— Nem, ne istenhozzádot . . . — felelte ő egészen halkán. — Mondja, hogy a viszontlátásra!

Paul már a lépcsőházban volt és jól tetetett izgatottsággal mondotta:

— De hát mit csinálsz itt egy örökkévalóságig? . . . Jössz-e már vajjon, teringgettét?

Sietve mentem utána és ravaszul kérdeztem meg:

— Nos, kicsikém, hát nagyon unatkoztál?

— Ó nem . . . nem volt éppen olyan rossz Csak azon csudálkozom, hogyan tetszhetik nekem az a hosszú Khinézer?!

Márczius 24.

A harmadik bál Boucartéknál. Boucart pedzi már, Paul a segítségemmel napról-napra jobban játszza a szerepét. Nagy öröme telik a tánczban — és egészen jól keringőzik.

Márczius 30.

Az utolsó bál Boucartéknál. Boucart beleharapott.

Beszélni fog a papával. Már nem vagyok Paul segítségére, egészen egyedül játsza a szerepét, szereti a keringőt szörnyűmód, hogy szinte aggaszt már.

Ápril 1.

Paul, ugy veszem észre, sokkal különb Boucartnál. Miért nem játszottam fordítva a szerepeket? Szinte bánt ez a rút játék . . .

Ápril 7.

Paul megtérte a kezemet — komolyan — *tőlem.* És én neki adom — örökre.

as volt nekünk Plehwe. Ez az ur fiatal korában vidám, könnyelmű életet élt és elcsábította egy szentpétervári polgár leányát. Egy szép napon névtelen feljelentés alapján letartóztatták a leány apját konspiráció miatt. A polgárt elvitték Szibériába s tudja-e, ki volt a névtelen feljelentő?

Egy ilyen jellem vezette hosszú évtizedeken keresztül Oroszország belügyeit. Jelleméhez híven hihetetlen módon terjedt el a kémkedés, a névtelen levelek útján való denuncziálás s mondhatom önnek uram, hogy ma Oroszországban több a kém, mint a katona és közhivatalnok együttvéve. Plehwe nemcsak a szabadság s emberi méltóság ellensége volt, nála a becsület s az adott szó szentsége is ismeretlen fogalmak voltak. Nem egy bombát, százat érdemelt volna meg! Ha ő nincs, ma már sokkal szabadabban lélegzünk Oroszországhan s talán ez a borzasztó háború is elmaradt volna.

Mert a csárban, mikor a trónra lépett, meg volt a hajlandóság a modern kormányzati forma iránt. Az örök béke inaugurálása nem volt komédia. Plehwe rontotta el a csárt, aki nagyon kegyelte ezt az embert. Plehwe éjszákát töltött a csár szobájában, hogy a reformokról lebeszélje s rémképeket fessen az uralkodónak arról a felfordulásról, amely a szabadság nyomán fog keletkezni. A csár, urami nem rossz ember, csak gyöngy. Várni kell, bevárni a változást. Hogy meddig kell várni, azt nem tudhatom. En nem hiszem, hogy megérjem Oroszország felszabadulását, de a fiamból, aki a kievi gimnázium tanulója s nagyon okos fiu, talán még lesz orosz parlamenti képviselő . . .

Egy újságíró felkereste tegnap délután a budapesti orosz konzult, aki a hirre vonatkozólag a következőket mondta:

Ugy tudom, — mondá — hogy már egy izben, múlt év őszén tervezték merényletet Plehwe ellen, de valaki elárulta jó pénzért a tervet, mire a bűnösöket elfogták. Plehwe, — mint tudja — Szipjagin meggyilkoltatása után 1902. ápr. hó eleje óta volt belügyminiszter. Plehwe azoknak a keveseknek az egyike volt, a kik a veszedelmes állástól vissza nem retentek.

Roppant szigorú pedáns és e mellett a vakmerőségig elszánt ember létére pillanatig sem habozott, mikor a csár 1902. április 7-én felajánlotta neki a belügyi tárczát. Mídon a csár mosolyogva kérdezte tőle, hogy nem fél-e Szipjagin örökét átvenni, Plehwe röviden ezt felelte:

— A csárért élek!

A csár arcza — valószínűleg Szipjagin tragikus sorsa jutott eszébe — elkomorodott. A mindenható uralkodó elgondolkozva mondta.

— Szegény Szipjagin!

Mire Plehwe újra megszólalt:

— A csárért meg is halok!

A csárnak sok hü embere van, de Plehwe volt talán a leghivebb köztük. Es a csár tudta ezt méltányolni.

Már azelőtt is ismerte, de rövid minisztersége alatt nagyra becsülte ezt a vasakaratu embert. Soha neheztelő szót nem mondott neki, míg Szipjaginnak sokszor volt alkalma a csár rossz hangulatát érezni.

Sok irigye és ellensége volt ezért Plehwe-nek a főrangú és az udvarhoz közelálló körökben. Mert ez az ember senkit sem kimélt, ha a csár és a birodalom érdekéről volt szó.

Amilyen szigorú volt azonban másokkal, olyan volt önmagával szemben is. Lássa, a csáron kívül senki sem szerette, de ezt mindenki elismerte róla.

Mi mint embert sajnáljuk, de mint politikust nem. Mikor ma délután megjött a hir,

hogy megölték, nem csodálkoztam rajta. Tudta azt mindenki előre. Figyelmeztették is reá.

Temérdek fenyegető levelet kapott két év előtt. Azt mondják, hogy a szeptemberi merénylet tervét úgy tudta meg, hogy először levelet kapott, melyben ez állott.

— Utóit a végórán!

A levelet megmutatta titkárának, aki felismerte az írásban egy elcsapott rendőrtisztviselő kezevonását. Ezt az embert elfogták, és néhány száz rubelért rábírták, hogy bevallja az összeesküvést, a Plehwe ellen szított összeesküvés tervét.

Igy került aztán kézre a banda. Akkor is bombáról volt szó. Plehweről azt beszélték, hogy aczél inget viselt ruhája alatt, amelyen golyó át nem hatolhat.

En is azt hiszem, hogy a gyilkosság nihilisták műve.

A merénylő azonban akár nihilista, akár nem, biztos, hogy egyedül magára vállalja művét.

A merénylet.

Pétervár, július 29. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Azt hiszik, hogy Plehwe miniszter gyilkosának társai is vannak. *A tettes nevét semmi áron sem akarja megmondani.* A bomba, a melyet használt, hosszú bádogdoboz volt robbantó anyaggal és apró fémdarabokkal megtöltve. Azt hiszik, hogy a tettes több napig abba a vendéglőben lakott, amely előtt a robbanás történt. *A megsebesültek számát 18-ra tessük* Eddig azonban csak hat sebesültről tudni, ezek között van két tiszt, egy nő és egy gyermek. A robbanás oly heves volt, hogy az összezuzott kocsi szilánkjai Plehwe testébe is hatoltak. *A fejet majdnem teljesen leszakította a bomba.* A tettesen vasuti hivatalnoki sapka volt. A varsói pályaudvar közelében lévő kápolna épen maradt.

Részletek Plehwe meggyilkolásáról.

Pétervár, jul. 29. (Saját tud. táv.) Plehwe családját és nejét kimérettel értesítették a szerencsétlenségről. Az irták az asszonynak, hogy férje nagyon beteg. Evvel készítették elő a borzalmas hirre.

Páris, jul. 29. (Saját tud. táv.) A Hotel de Warsovie portása egy fiatal embert látott ögyelegni a szálló előtt, aki figyelemmel nézte az elhaladó kocsikat. Mikor a miniszter kocsija közel ért, hirtelen valami tárgyat vett elő kabátja alól s a kocsi elé dobta. Irtózatossá robbanás, füst. Mikor eloszlott, két véres csonka holttest feküdt a földön.

A fiatal ember futni kezdett, de elfogták. Ekkor revolverrel akarta agyonlőni magát, de megakadályozták. Megvan állapítva, hogy a merénylő orosz nemzetiségű.

A merénylőt a Péter-Pál erődbe fogják szállítani.

Pétervár, július 29. A robbanástól a közeli indóház kápolnájában az összes gyertyák elaludtak. A merénylet elkövetése előtt a gyilkos theát és pálinkát ivott.

Plehwe holttestét a váróterembe viték és ott egy rendőrköpenyeggel letakarták.

Berlin, július 29. (Saj. tud. táv.) Plehwe hir szerint a czárnak javaslatot készült tenni az iránt, hogy a parasztnak is olyan képviselőjük legyen,

mint a nemeseknek. Egyszer már tett jelentést e felől a czárnak, de a czár újabb tervezet kidolgozására utasította.

London, jul. 29. Mondják hogy Plehwe Bobrikov meggyilkolásakor így nyilatkozott: »Könyörtelenül megbüntettek mindenkit, a kinek legtávolabbról is része van e gyilkosságban. Elvégre gondoskodnom kell a birodalom és az orosz nép nyugalmaról.

De azért a saját biztonságomra is lesz gondom.» Halálát megelőző este Bogdanovics ezredestől hazatérve állítólag sejtelmek lepték meg. Hir szerint Plehwe kocsija golyófogó és páncélozva volt, csak bomba árthatott neki.

Az elvetett bomba valami új szerkezetű lehet, mert egyetlen szilánkot sem találtak belőle s szaga se volt. A merénylő nagyon megsebesült szintén, úgy, hogy műtétet végeztek rajta. Folytonosan nyög.

Az orvosok véleménye szerint néhány napig fog csak élni.

Páris, július 29. A merénylőt kihallgatták. Minden felvilágosítást megtagad. Állítja, hogy büntársa nincs. A bombát az orosz forradalmi bizottság megbízásából vetette el.

Páris, július 29. Itt azt hiszik, hogy az orosz rendőrség hamis nyomon van s a gyilkost nem kerítette kézre. A bombavetés hajítógéppel történhetett s a gyilkos elmenekült. Társai voltak, a kik jelt adtak, mikor Plehwe kocsija közeledett. A robbanás után a zavarban volt annyi ideje, hogy egérutat vehetett a bombavető — és egy közeli kocsin elmeneküljön.

Pétervár, jul. 29. Általános a hit, hogy a merénylő elmenekült.

Pétervár, jul. 29. A merénylőnél a meggyilkolások jegyzékét megtalálták, elén a czár nevével.

Newyork, jul. 29. A lapok szerkesztősegei előtt oroszok, finnek, lengyelek olvassák nagy tömegben a gyilkosságról szóló távirati jelentéseket. A hirt nagy öröm rivalgással fogadták. Aztán hazamentek és ünneplőbe öltöztek. A lengyel és zsidó egyletek felhívást bocsátottak ki a merénylet megünneplésére.

Az angol király részvéte.

London, július 29. Plehwe meggyilkolása felett Edvárd angol király táviratilag fejezte ki részvétét a czárnak.

A bécsi kormány részvéte.

Bécs, július 29. A bécsi kormány Ahrental pétervári osztrák-magyar követ útján fejezte ki részvétét Plehwe meggyilkolásán.

UJDONSAGOK.

Kirabolt ékszerüzlet.

(13.000 koronás lopás.)

Nagyvárad jul. 29.

Oriási kaliberű ékszerlopás történt tegnap éjjel városunkban. Állítólag, ismeretlen tettesek kirabolták Boros J. czég fő-utcai ékszerüzletét. Az ellopott ékszerek mintegy 13.000 korona értéket képviselnek. Erdekes a dologban

az, hogy a betörésnek semmi nyoma sem látható s ebből következtetni lehet, hogy a lopást oly egyén követte el, a kinek álkulcsa volt az üzlethez. A károsult üzlettulajdonos csak reggel 8 óra után jelentette be az esetet a rendőrkapitányságnak. A bejelentéssel — mint ő állítja — azért késett, mert a meglepetés anyyira erőt vett rajta, hogy erről egészen megfeledkezett.

A rendőrség szigorú nyomozást rendelt el a tettes kézrekerítése iránt.

Az ellopott tárgyak a következők:

168 drb 14 karatos köves aranygyűrű 6 drb férfi aranyóra, 15 drb női aranyóra, 42 drb medaillon és különféle joujou, 25 drb gyémántgyűrű, 1 drb brilliant gyűrű, 8 drb női arany lorgnó lánc, 5 drb férfi massiv aranylánc, 9 drb dupla férfi aranylánc, 9 drb női nyaklánc 14 karatos, 4 pár gyémánt függő 3 ezüstbe, egy aranyba foglalva, 4 pár különféle arany Türkis-függő, 8 drb különféle aranyfüggő, 34 drb arany karika jegygyűrű, 13 drb arany karperecz, 4 drb nehéz arany pecsét gyűrű kövel, 1 drb opál medaillon (auheuger), 1 pár aranyba foglalt kezelő-gomb, 8—10 ezüst óralánc és 10 db különböző arany nyakkendő-tű, 12 pár barok stílusú ezüst dessert evőeszköz, ugyanily 12 kávé kanál, 12 drb «DB» betűs leveses kanál, 1 drb leves merő kanál, 1 drb tejmerő kanál «DB» betűvel, 1 kamóköves brosch, ugyanily egy pár fülbevaló 600 kor., 1 brillians fülbevaló 6000 kor., 1 brillians brosch 6000 kor., 1 arany karperecz benne több opál és brillians kő 600 kor., 1 gyémánttal körüldíszített zafirköves karperecz 800 kor., 1 smaragd és gyémántköves női szecessziós gyűrű 800 kor., 1 gyémánt és rubinköves szecessziós női gyűrű 800 kor., 1 ujjnyi szélességű több velenzei fonású láncból összeállított nyaklánc 300 kor., 1 igaz gyöngy nyakék hozzávaló igaz gyöngy rokkokó fülbevaló 2000 kor., 1 apró gyémántkövel brosch 300 korona és több kisebb-nagyobb emailrozott biztonsági tű.

Nagyon furcsa a dologban, hogy a tettesek a raktáron felhalmozott ékszerek közül mind az aranyat válogatták ki, pedig az ezüstneműek is nagy értékeket képviseltek.

* A vasuti kövezetvám emelése.

Megint felszínre került ez a kényes kérdés, amelynél nemcsak arra kell tekintettel lenni, hogy a város jövedelmei szaporodjanak, hanem a polgárság érdekeire is. *Ragány János* városi főszámvevő előterjesztést tett, hogy a vasuti kövezetvám díjszabályzatának egyes tételei felemeltessenek, mivel a bevételekben visszaesés mutatkozik, éppen a nemrégben eszközölt díjleszállítások miatt. Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága azon véleményének adott tegnapi ülésében kifejezést, hogy a város az egész vasuti kövezetvám-tarifát újból dolgoztassa át.

* A tizedik gyógyszerár ügye.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a tizedik gyógyszerár ügyében tudvalevőleg azt határozta, hogy ajánlani fogja ugyan a gyógyszerár engedélyezését a belügyminiszternek, de csak akként, hogy azt a szoroson vett Csillagvároson lehessen felállítani, nem pedig a Gilányi-soron. Ezzel a ravaszul kiesztelt megkötéssel azt akarták elérni tulajdonképen, hogy még se létesüljön ezen a város részen egy gyógyszerár. *Kováts Pál* és társai váraljai lakosok a közgyűlési határozat ezen kétszintű kikötése ellen felebbezést nyújtottak be, amelyben kifejtik, hogy ők is kérték a gyógyszerárt, tehát sérelmes rájuk a kikötés. Indokolatlan is, mert éppen a Gilányisor környékén van a legtöbb nagy ipartelep s a nagy városrész forgalmi sulypontja a Gilányi-utczán van. A lakosság szükséglete csak úgy elégíthető ki, ha a gyógy-

szertár a Gilányi-sorra jön. Támogatják a polgárok felebbezéseiket azzal is, hogy a városi mérnöki hivatal szerint Csillagvároson nem lehet egészséges lakást építeni, különösen száraz pinczével, már pedig patika e nélkül nem lehet. A Gilányi-soron azonban vannak e célra megfelelő lakások. A felebbezést sokan írták alá, köztük a Berger Dániel-féle gyár, az Emilia malom, a Heller-gyár, a szénsav-gyár stb.

*** Öröm a vármegyeházán.** Megjött az öröm a megyeházára; a belügyminiszter, illetve a pénzügyminiszter kiutalta a felemelt fizetés többletét, amelyet ez évi január 1-től számítva most egy összegben kapnak meg a megyei tisztviselők. Egyik-másik olyan összeget kap most kezeihez, amilyen még nem igen volt egyszerre a tulajdonában. Ráfér mindre az eddigi sovány esztendő után. Mint halljuk, ma szombaton fizeti ki a kir. adóhivatal a tisztviselők járulékát.

*** A villamos telep vízfogyasztása.** Nagyváradi városának a vízvezetékén kívül nincsen egy alkotása, amely tökéletes volna. Vágóhid, színház, vashidak, mind hibásak. A villamosműnek is van hibája. Kierőszakolták, hogy a jelenlegi helyére építtessék s ott nincs elég víz az üzemhez. Így a vízvezeték drága vízzel kell pótolni a vízhiányt. Ilyenkor, nyári hónapokban pedig első sorban a közönségek van szüksége vízre s nem elég az, hogy a villamos telep megfizesse az elhasznált víz árát. A városi tanács tegnap foglalkozott a villamos-telep vízfogyasztásával s elhatározta, hogy önköltségen köbméterenként 8 fillérjével számítja fel a villamos-telep által elhasznált vízvezeték vizet.

*** Az apáca halála.** A debreczeni Szeplős-zárdának gyásza van. Mária Emmanuela nővér hunyt el ifjan. 26 esztendő korában. A családi nevén Gohl Margitnak hívták, okleveles polgári iskolai tanítónő volt. A menyiségtant és a természetudományokat tanította. Két év óta volt csak Debreczenben, ahová Temesvárról jött, ahol a fogadalmat tette a kedves, szende, gyertyámsi születési leány. Sokszor betegeskedett és amugy is gyenge szervezete a tifusznak nem tudott ellenállani és bár mindent elkövettek megmentésére, csütörtökön tisztá, fehér leke elszállott porhüvelyéből. Tegnap helyezték az elhunyt apácát ravatalra, amelyre volt tanítványai, akik nagyon szerették és ragaszkodtak hozzá, koszorút helyeztek. Temetése ma, szombaton lesz a Szeplős-intézetből, amelyen gyászlobogó hirdeti a tanuló nővérek veszteségét.

*** Szilágyi Dezső emlékezete.** Az orosz Kárpát Egyesület szép emléket állított a Tátrában a Tarajka-völgyben néhai Szilágyi Dezsőnek. Az ünnepély július 31-én, vasárnap lesz Tátrafüreden, amelyre az egyesület Nagyváradi városát, mint Szilágyi Dezső szülőhelyének törvényhatóságát is meghívta. A városi tanács felkérte id. Rimanóczy Kálmán és Rócs Mihály törvényhatósági bizottsági tagokat, kik jelenleg Tátrafüreden időznek, hogy az ünnepélyen Nagyváradi város képviselőjében jelenjenek meg!

*** A 37-ik gyalogezredhez áthelyezett ezredes.** A nagyváradi József főherceg nevét viselő 37-ik házi gyalogezred főosztályára új taggal szaporodott. O Felsőge elrendelte, hogy lovag Vivenot Oszkár, várakozási illetékel szabadsággal, az újabb felülvizsgálat alkalmával szolgálatképesnek minősített ezredes a József főherceg 37. sz. gyalogezred állományába áthelyeztessék Lovag Vivenot ezredes legközelebb elfoglalja új állomását.

*** Ingyen házhely a gazd. egyletnek.** A Bihar megyei Gazdasági Egylet, mint már írtuk, egyleti házat akar építtetni, amely kisebb

gazdasági kiállítások céljainak is megfeleljen. E célra a Városliget negy-hid-felőli részén ingyen telket kért a városól. A közlekedési szakbizottság véleményezte a kért 2250 négyszögméter terület átadását. Tegnap Nagyváradi város pénzügyi szakbizottsága foglalkozott a kérelemmel. A szakbizottság szintén a terület átadását véleményezi, azzal a kikötéssel, hogy azt csak egyleti célra használhatják s ha az egylet megszűnne, vagy az épületet és területet más célra használják, az egész ingatlan a városra szállna át. Az építési terveket a tanács hagyja jóvá. Ragány János főszámvívő véleményét jelentett be, mert ellenzi, hogy a városligeti út sarkán levő legszebb területre adják át erre a célra, holott éppen úgy megfelelne a gazdasági egyletnek a szomszédos terület, amelyet ő is készséggel adná át. — Az ügy az augusztusi közgyűlésen kerül tárgyalás alá.

*** Agyonütötte a kútgém.** Végzetes szerencsétlenségről értesítette tegnap lapunkat bikácsi tudósítónk: Turkocz Tótyer odaváló parasztlány tegnap délelőtt atyja marhájának itatására vizet húzott az udvarukon levő gémes kútból. A kut gémjének hátsó részéről a víz-huzás közben leestett a ráakasztott súly, minek következtében a kemény fából faragott keresztgerenda egyensúlyt veszítve, óriási erővel a kútnál foglalatokodó legény fejére esett. A szerencsétlen ember rögtön meghalt a nagy ütés következtében. Az esetről a nagyváradi ügyészséget is értesítették, mely vizsgálatot indított az ügyben.

*** Botrányos mulasztás.** Tegnap említettük, hogy végre a miniszter is figyelembe vette Nagyváradi város kérelmét s az új házak adómentességének meghosszabbítása iránt hajlandó tárgyalásokat kezdeni. E célból leküldte Nagyváradra Márffy Ede pénzügyminiszteri osztálytanácsost. Hát ezuttal a város ügyeinek intézői tették tönkre a miniszter jóakarátát, amennyiben elég élıhetetlenül, nem készítették elő az ügyet kellőképp. A kiküldött miniszteri o. tanácsos ugyanis már visszautazott Budapestre, mert a kérdésben nem tárgyalhatott, mivel nincsen a városnak szabályozási térképe. Ezek hosszú sora óta sürgeti ezt már a törvényhatóság s mindég elűtötték a dolgot, míg most érzékeny kárt okoztak a közönségnek a hanyagsággal. Hát ezt a baklövést mivel űti el a tanács.

*** Kettős halál a vörös haj miatt.** Tragikus esemény történt kedden délután a nógrádmegyei Lehota községben. Ottlik Antal odaváló lakosnak és községi esküdtek sok kellemetlenséget kellett elviselnie a vörös haja miatt. Ismerősei folyton csúfolták s emiatt nem is igen járt társaságba. Kedden délután azonban a községi bíró valami áldomásra hívta meg a tanácsbelieket a község ház mellett levő kocsmába a hová a hivatalos óra után Ottlik is elment. Amint ott poharaztak, bevetődött a kocsmába Babán György nevű cipészmeister is aki egyike volt azoknak, a ki nagyon szeretett évelődni Ottlikkal a vereshaja miatt. Babán helyett foglalt az előjárók asztalánál és mert már akkor is ittas állapotban volt, csakhamar megkezdte Ottlik bosszantását, akinek különféle csúfneveket adott. Ottlik tört egy darabig, de mikor aztán a sértések mind durvábbak kezdtek lenni a türelméből kisodort ember egy söröskorsót felkapott s azt Babán fejéhez csapta. Babán, bár csurgott a fejből a vér, abbahagyta a további csúfolódást s úgy tett, mintha nem akarná fejleszteni a dolgot. Pár percig csendesen ült, aztán elment hogy megmossa véres fejét. Nemso kára azonban ismét visszatért s a mikor az asztalhoz közeledett egy ugrással Ottlik mellett temett s annak a hátába vágott egy hosszú suszterkest s aztán futásnak eredt az ajtó felé. A megebesztelt ember utána iramodott a me-

rénylőnek, akit a kapu alatt el is ért és egy bicikálval, amelyet futás közben rántott elő, a nyakába vágott Babánnak. A vér mindkét embert elborította s Babán a sérülés után nyomban összeesett. Az előhívott orvos Babánt már halva találta. Ottlik sebeit bekötözte ugyan, de belső elvérzés következtében még az éjjel Ottlik is meghalt.

IRODALOM.

Magyar Döntvénytár. Régen érzett hiányt pótol legújabb kiadványában a budapesti Politzer-czég. A magyar jogszolgáltatás még ma is legnagyobb részét a szokáson alapul, mely a bírói gyakorlatban nyilvánul meg. Hatalmas jogfejlesztő erővé nőtte ki magát a magyar bírói gyakorlat, a mely ma már irányító befolyást gyakorol a kodifikálásra, a törvényhozásra is.

Ezért a bírói gyakorlat ismerete egyes bonyolultabb esetekben nagy segítségére van a bírónak és az ügyvédnek egyaránt.

Eddig volt több ilyen gyűjteményünk, a melyek a maguk idejében meg is tették a kellő szolgálatot becsülettel. Csak hogy a gyűjtemények javarészt már tulszárnyalta a haladó idő.

A jogfejlődés sok bírói határozatot értékelenné tett, a változott viszonyok új felfogást érleltek meg. A régi döntvénytárak úgy igyekeztek a haladó korrál lépést tartani, hogy az új döntvényekről évente új pótköteteket adtak ki. Csakhogy ezek kezelése megint megnehezítette a keresést, amennyiben egy esetért köteteket kellett átlapozni.

Egész szükség volt az új döntvénytár kiadására, amelyhez most két czég is hozzáállott. Egyik a Politzer-féle Magyar Döntvénytár. Hatalmas, nagy arányokban induló vállalat, a mely minden tekintetben méltó az elismerésre. Kiválóságát bizonyítja már az a körülmény, hogy Grecksák Károly, ez a kiváló kommentátor a szerkesztője.

Eddig két kötet jelent meg a gyűjteményből. Az egyik a magyar felsőbb bíróságok elvi jelentőségű határozatait közli sorrendben: a Curia döntvényei és a kir. ítélőtáblák határozataiba felvett teljes ítéleti határozatokon kívül közli a közigazgatási bíróság, valamint a volt pénzügyi közigazgatási bíróság döntvényeit teljes számban, továbbá a kir. Curianak a jogegység érdekében hozott döntvényeit. Valamennyi csoportosítva van alaki és anyagi polgári és büntető jog szerint. A kötet használhatóságát teljes és kimerítő tárgymutató könynyíti meg.

A második kötet, épp úgy mint az első, Grecksák Károly saját szerkesztésében jelent meg s tartalmazza a váltó- és csődjogra vonatkozó bírói gyakorlatot. Ebben a szakban ennél tökéletesebb és jobb gyűjteményt nem ismerünk. Mindig közli előbb a váltó- és csőd-törvény, illetve a váltóeljárásról szóló rendelet vonatkozó szakaszát s ezután jönnek a döntvények tárgyi sorrendben. A végén ismét betűrendes tárgymutató következik.

Az egész gyűjtemény előfizetési ára 100 korona; megrendelhető Politzer Zsigmond és fia könyvkereskedésében Budapesten.

EGYESÜLETEK.

A 48-as kör elszámoló ülése.

A 48-as pártkör tegnap este 7 órára választmányi ülést hívott össze, de azt nem tartották meg, hanem helyette a nyári mulatság bevételével számolt el a rendező bizottság.

Az elszámoló ülésen jelen voltak a következő választmányi tagok: Cser János, Dióssy Ferencz, Pálffy Béla, Grémer Dániel, Katona Mihály, Zboray Gyula és Mokry Benjámín.

Katona Mihály mulatsági pénztáros jelenti az ülésnek, hogy a múlt vasárnap tartott nyári

tár emulatság 447 koronát jövedelmezett, melyből 156 korona tiszta jövedelem volt. A jelen volt tagok tudomásul vették az elszámolást.

Pálffy Béla a kör érdekében ajánlja, hogy rendezzenek többször a közeli szép vidékekre társas kirándulást.

Az indítványt, mely a kör fellendülése érdekében tételt lelkesedéssel fogadták.

Szó volt még a felállítandó Kossuth-szoboralap gyűjtéséről is, mely után az ülés 9 órakor véget ért.

A nemzetközi tűzoltó nagygyűlés.

A harmadik nemzetközi tűzvédelmi nagygyűlés, mely Budapesten augusztus közepén fog lezajlani, az egész világ tűzoltóságának képviselőit ide fogja gyűjteni s éppen ezért a nagygyűlést rendezendő bizottsága minden erejét megfeszíti, hogy a gyűlésnek sikert biztosítson. A rendezőség bizottságai július 31-én, vasárnap délelőtt üléseket tartanak a váci-utcai új városháza tanácstermében. Az ülések tárgya a tervezet végrehajtásának megbeszélése és szűkebb körű végrehajtó helyi albizottságok kiküldése. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség központi választmányja, élén gróf Széchényi Viktor elnökkel már most lázas munkásságot fejt ki a gyűlés sikere érdekében. A világ minden részéből ide érkező vendégek fogadtatására, kalauzolására és szórakoztatására messzemenő intézkedéseket tesz s a gyűlést és a vele kapcsolatos tűzoltókiállítást úgy rendezi, hogy a résztvevő szakértők meglepedését kivívja. Alig három hét múlva, augusztus 14-én nyílik meg a városligeti iparcarnokban rendezett tűzoltókiállítás, melyre hazai gyárosaink mindannyian lekivalóbb saját gyártmányu készülékeiket, tűzoltó- és mentőszereiket küldik be. A rendezés munkája már a jövő héten megkezdődik. A kiállítást rendező bizottság élén Szerényi József kereskedelemügyi miniszteri tanácsos, elnök buzgólkodik. A nagygyűlés, melynek védnökségét József főherceg, az ország első tűzoltója vállalta el, augusztus 18-án nyílik meg s a felolvasások, szakelőadások, ünnepek és kirándulások négy napot vesznek igénybe. A budapesti és a vidéki tűzoltóságok fejei a gyűlés egész tartama alatt állandó működésben maradnak.

Igazságszolgáltatás.

Fenyő Sándor ügye.

A budapesti királyi törvényszék tegnap tárgyalta **Fenyő Sándor** ügyét. A tárgyaláson Langer Jenő bíró elnökölt, szavazóbírák dr. Fleischer és Kramasza törvényszéki bírák voltak mellette. Az ügyészséget Keserű ügyész képviselte, a védelem dr. Pollák Illés, az ügyvédi kamara ügyészeinek kezében volt. Orvosszakértőkül az elnök dr. Salgó, dr. Schaffer és Minich egyetemi tanárokat idézte meg. Miután az elnök kihirdette, hogy a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárja, Fenyő Sándor bizalmi tanakul Edvi illés Károly, nyug. királyi ügyész és Visontai Soma országgyűlési képviselő ügyvédeként nevezte meg, akik a tárgyalás menetét ellenőrzik. A vád tárgyát az a panasz képezi, melyet mintegy két hónappal ezelőtt szemérem elleni vétség miatt emeltek a rendőrségen. A följelentés szerint is kétségtelen, hogy az ügyben semmi baj nem történt.

Az ügyészség a cselekményt mégis szigorubban minősítette. Erőszak címén indította meg az eljárást és kérte a vádlott letartóztatását. Fenyő Svájcba utazott s miután Bécsben az Erzherg Karl szállodában a saját neve alatt megszállt, másnap Zürich felé indult. Kiadását a svájci szövetségi tanács annak

konstatálása után, hogy a sértett leány nem tiz-tizenkét, hanem 15 éves, megtagadta. A főtörvényszék ellenben — egy szóösszeggel — a kiadás mellett döntött. Fenyő előterjesztésére a tábla is vizsgálat tárgyává tette az ügy aktaírt s ellentétben az ügyész kívánságával, öt-ezer korona óvadék mellett megsemmisítette a vizsgálóbírónak a letartóztatást elrendelő végzését. A tegnapi tárgyalás — mint említettük — zárt ajtók mögött folyt.

A sértett leány nem jelent meg. A védelem több tanút nevezett meg, akik a többi között azt bizonyítják, hogy a vádlott azon a délutánon, amikor a vád tárgyát képező cselekmény történt, beszámíthatatlanul ittas állapotban volt.

Az orvos szakértők egyike azt mondja, hogy a vádlott a tett idején teljesen beszámíthatatlan volt, a másik vélemény a rendkívül leszállított beszámíthatóság mellett érvel. A tárgyalást Langer elnök eredetileg reggel 9 órára tűzte ki, de a bíróság ezt az ügyet megelőzőleg, két más ügygel foglalkozott s ezért már jóval tíz óra után járt az idő, amikor a tanács az esküdtzéki teremben a tárgyalást megkezdte.

A tárgyalásról, miután arról a nyilvánosság kizáratt, az új bűnvádi perrendtartás 20. §-a értelmében tilos részleteket közölni. Itélet csak később várható.

NYILTTÉR.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminsnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszonnal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmé-
rőket, azt is csak

Freund Benjaminsnál.

Miért mert megvett potom árért egy
raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó
vagy cserébe akar.

Freund Benjaminsnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan
olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg
Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épület

TAVIRATOR.

Fenyő Sándort elítélték.

Budapest, július 29. (Saját tud. táv.)
A budapesti kir. törvényszék ma este fél 9 órakor készült el Fenyő ügyében az ítélettel. E szerint a bíróság Fenyő Sándort szemérem elleni erőszak bűntette miatt 9 havi börtönre ítélte, mely-

ből 1 hónapot kitöltöttnek vesz a vizsgálati fogság által. Az ügyész súlyosbításért, a védők felmentésért felebbestek.

György görög király utazása.

Aixles Bains, jul. 29. György görög király ma ideérkezett ez a lakosság élénk örömmel fogadta.

A szultán a trónkövetelő ellen.

Tanger, jul. 29. Fezi hírek szerint a szultán a város alatt nagy hadsereget vont össze. Sátra már fel van tűve a város sánczain kívül. Ezt a dolgot oda magyarázzák, hogy a szultán a sereget a trónkövetelő ellen fogja vezetni, ki a taszai és udsdai kerületekben működik.

A háboru.

London, július 29. A Reuter-ügynökségnek Pétervárról hivatalosan azt jelentik, hogy az angol nagykövet formálisan óvást emelt a Knight Commander elöljesztése miatt, mert annak jogosultságát a nemzetközi jog alapelvei szerint fenntartani nem lehet.

Washington, jul. 29. A külügyminiszterium jegyzéket intézett az orosz kormányhoz, amelyben azt kérdi, hogy az egyik amerikai társulattól kibérelt Arabia nevű német gőzöst szabadon bocsátották-e. Az orosz kormány azt felelte, hogy még nem érkezett hír az Arabia lefoglalásáról, mert az még nem érkezett Vladivosztkba. Az amerikai jegyzék igen mérsékelt hangú volt és hír szerint a jegyzékek hangját később, ha az szükségesnek mutatkozik szigorítani fogják.

A vladivosztki hajóhad a tokiói öböl közelében.

Frankfurt, jul. 29. A Frankfurter Zeitung jelenti Tokióból: A vladivosztki hajóhad a tokiói öböl közelében van. Aggódnak a Honomaru tengerésziskolahajó és a Korea postahajó sorsán. Több hajó nem érkezett meg pontos időre.

Az amerikai hus-konzervgyárak helyzete.

Chicago, július 29. (Saját tud. távirata.)
A huskonzervgyárak helyzete javul ama körülmény folytán, hogy nem szervezett munkások és a szervezettől kilépettek alkalmaztatnak. A gyárosok kijelentik, hogy a sztrájkban nyert játékok van.

Nagy erdőégések Norvégiában.

Krisztiania, jul. 29. Kreking és Kolenberg állomások között nagy erdő tűz van. Tegnap estig hat kilométer hosszú és három kilométer széles terület pusztult el, de a tűz folytán n. Ask állomásról 400 főnyi katonaság ment a tűz színhelyére. Oly kevés a víz, hogy atűzoltónak ivóvíz sem telik. Norvégia más vidékeiből is jelentenek erdőégéseket.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

29

— Ugy van! — hagyta helyben Holmes bölintva.

— Mindenekelőtt, — beszélte Gregson tovább, — azt kérdeztem Charpentier asszonytól: — »Hallott-e valamit egykori lakójának, a clevelandi mr. Drebbernek rejtélyes haláláról?« . . .

„Az anya igenlőleg bólintott. Szólni, úgy látszott, nem is tud, annyira meg volt döbbenve. A leány könnyekre fakadt . . . Most már szinte bizonyos voltam, hogy ez a két nő sokat tud a dologról.»

„Hány órákor ment el önkéntől mr. Dreber a vasutra? — kérdeztem.

— Nyolcz órákor, — felelte az anya a torkát köszörülve, hogy leplezze izgatottságát. — Titkára, mr. Stangerson, azt mondta, hogy két vonattal is utazhatnak: az egyik 9 óra 15 perczkor, a másik 11 órákor indul. Ok az első vonattal akartak menni.

„S ez volt az utolsó alkalom, hogy látták őt? — kérdeztem.

„Az anya arca ijedten eltorzult erre a kérdésre . . . Valósággal elkélt . . . Pár másodpercig tartott, míg ismét szóhoz jutott s ekkor is csak alig tudta kinyögni ezt az egy szót: Igen! . . .»

„Csönd lett. Vagy két perczig mindnyájan hallgatunk, akkor a leány nyugodt, tiszta hangon mondta:

— A titkolózás semmi jóra se vezethet! anyám . . . Legyünk őszinték és mondjuk meg az igazat . . . Mi még az után is látuk mr. Drebert.

— Isten bocsássa ezt meg neked! — kiáltott föl Charpentier asszony a kezét tördelve, amint lerokadt a diványra. — Ezzel megölted bátyádat!

— Arthur ugy sem türte volna el, hogy ne mondjuk meg az igazat, — felelte a leány szilárdan.

„Legjobb lesz ha mindent nyíltan és őszintén elmondanak, — vágtam most közbe. — A félvállomás rosszabb, mint a tagadás . . . Aztán önök nem is sejtik, hogy mennyit tudnak már a dologból.»

— Éssék fejadre a baj, Alica! — kiáltott föl az anya kétségbeesve.

„Majd felém fordulva, hirtelen így folytatta:

— Minden elmondok önnek, uram. Ne higgye, hogy azért aggódtam a fiáért, mintha attól félnék, hogy köze van ehhez a rettenetes esethez . . . En tudom, hogy Arthur teljesen ártatlan . . .

(Folyt. köv.)

Határidők.

Budapest, jul. 29.	
Buzaáprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	14.900

Értéktőzsde.

Budapest, júl. 29.	
Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allm. vasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. júl. 29-én

Magyar aranyjárdék 4%	118.75
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkövénny 1876-ból	97.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlapon földtehermentesítési kövénny	2.06
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	1.62
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	98.75
Osztrák járdék papirban	99.75
Osztrák járdék papirban	118.50
Osztrák járdék aranyban	.99
Osztrák korona járdék	1.5850
Osztrák államsorsjegyek	160.5
Osztrák magyarban részvény	74.0
Magyar hitelbankrészvény	68.6
Osztrák hitelintézet részvény	632.50

Párisi vista	19.1
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.25
Németbirodalmi márka	239.90
Londoni vista	.96
20 márkás arany	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

„Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után **5%-os** fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámíto váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyujt. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

AZ igazgatóság.

897

Egy-két középiskolát végzett **fiu**

tanulónak

felvétetik a

Szt. László nyomdában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apácza-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A
„Központi Takarékpénztár” rész-
vénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán Adorján Emil ház

Törlesztéses

jelzálogkölcsonöket nyujt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal

mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő
alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél
alapján nyujtuk, azonban a záloglevele-
ket teljes névértékben számoljuk el, azaz
a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

*Drága kamatozásu kölcsönök he-
lyett olcsóbb kamatozásu kölcsönöket
bélyeg és illeték mentesen nyujtunk.*

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi ki-
vonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, eset-
leg községi becsü bizonyítvány beküldése
elegendő.

A „Központi Takarékpénztár”
részvénytársaság.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésü elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választék-
ban, yár rban.

Szolid, szabott árak!

Szolid és pontos kiszolgálás!

A legdivatosabb francia delainek, batisztok,
legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof
lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa czéggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemü betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterászok
munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
denczék, járdák, csatornák, szökő-
kutak, zsilipek, hidak és átereszek o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerü és szines cementlapok,
csatornacsövek, lépcsők, fedőla-
pok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok,
mindenféle műkövek. o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerü és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétesek
repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak' udvarok, pinczék, járdák
aszfaltozása. o o o o o
Elszigetelések aszfaltbitumennel.

**Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres
szárazzá tétele.**

**Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban
lesznek elvállalva.**

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemü építkezési anyagok nagyraktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi
aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

Jutányos árak!

Árak minden vasutállomásra!